

Pandemivåren 2020 – halverat antal barnmedicinpatienter och färre infektioner i NU-sjukvården

Antalet barn som sökte akut under perioden april-maj 2020 var mer än halverat jämfört med de två tidigare åren 2018 och 2019. Dessutom var andelen som sökte med en smittsam infektion våren 2020 markant lägre än tidigare år.

Pandemins början

Spridningen av covid-19 startade i Kina under vintern 2019/2020 och i Sverige kom det första bekräftade fallet den 31 januari 2020. Världen över ställdes sjukvården om för att möta pandemin och olika nivåer av restriktioner och rekommendationer infördes i samhället och sjukvården. Besöken på barnakutmottagningar minskade då på flera håll.

I studier från Italien såg man också att en del av de föräldrar som sökt akut med sina barn gjorde det senare än de annars skulle ha gjort på grund av pandemin och att några av de barnen därmed var allvarligare sjuka än de hade behövt bli.*

Metod och resultat

Denna studie undersökte hur barnakutsjukvården påverkades av pandemin. Studien genomfördes på barnkliniken i NU-sjukvården som har ca 59 000 barn i sitt upptagningsområde, och är en del av Västra Götalandsregionen.

Avpersonifierade data från april och maj åren 2018, 2019 och 2020 granskades gällande antal akutbesök, andel smittsamma infektioner bland de sökande samt andel inläggningar och intensivvårdstillfällen.

Så såg det ut i NU-sjukvården

Antalet akutbesök för barn var mer än halverat april och maj 2020 jämfört med de tidigare två vårarna. Andelen som sökte med någon smittsam infektion var dessutom markant lägre (Figur 1 och Tabell 1). Även antal inläggande patienter var lägre under perioden, men det var inte en högre andel som vårdades på IVA. Det var en något högre andel inläggande per sökande patient 2020 jämfört med de tidigare åren, men detta skilde sig också åt mellan 2018 och 2019.

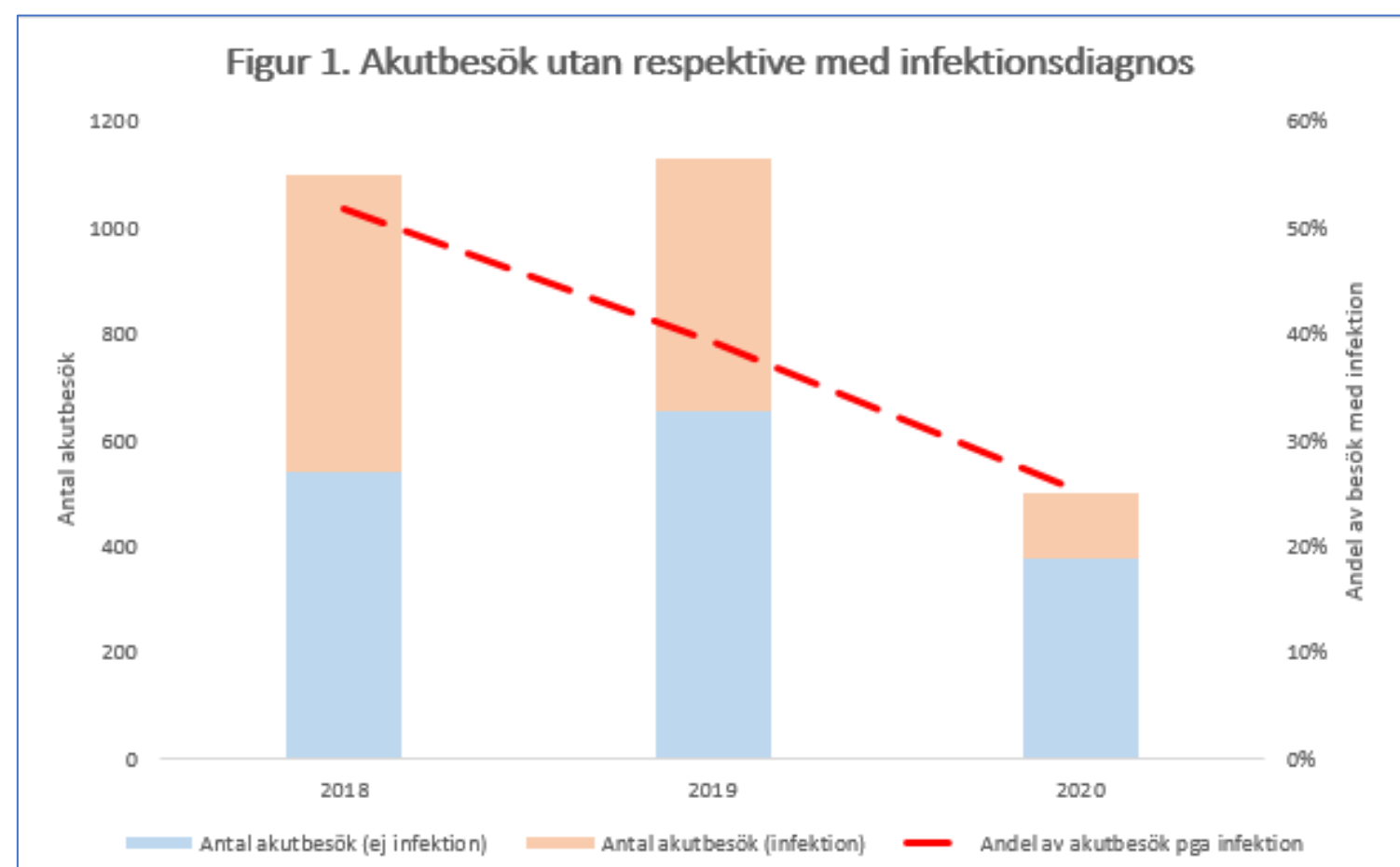
Tre utav de inläggande barnen hade covid 19-diagnos. Eftersom provtagning för covid-19 under studieperioden endast gjordes på barn som lades in på vårdavdelning fick ingen av patienterna som endast fått poliklinisk vård denna diagnos. Inget av barnen med covid -19 intensivvårdades (Tabell 1).

Tabell 1

	2018	2019	2020
Antal barn 0-17 år Fyrbodals + Lilla Edet	58649	58806	58810
Antal akutbesök	1068	1110	497
Andel akutbesök/barn (95% KI)	1,82% (1,7-1,9)	1,89% (1,8-2,0)	0,85% (0,8-0,9)
Antal akutbesök pga infektioner	553	436	125
Andel av akutbesök pga infektion (95% KI)	51,78% (48,7-54,8)	39,28% (36,4-42,2)	25,15% (21,4-29,2)
Antal inläggande vårdtillfällen	248	186	134
Antal IVA-vårdade	9	6	5
Andel av inläggande som IVA-vårdats (95% KI)	3,6% (1,7-6,8)	3,23% (1,2-6,9)	3,7% (1,2-8,5)
Antal diagnostiserade Covid-infektioner bland akutbesök			0
Antal diagnostiserade covid-infektioner bland inläggande			3
Andel diagnostiserade covid-infektioner hos inläggande			2,2%

Författare

Liina Zandhoff, specialistläkare barn- och ungdomsmedicin
 Karin Rydenman, överläkare barn- och ungdomsmedicin
 NU-sjukvården, Trollhättan och Uddevalla

Diskussion och slutsats

I den här studien såg vi samma tendens på barnkliniken i NU-sjukvården som man sett i andra länder under början av pandemin, dvs ett reducerat totalt antal akutbesök och en minskad andel infektionssjukdomar.

Det finns alltid en viss variation i antal akutbesök och andel infektioner som sökorsak från år till år, men minskningen år 2020 är dock så stor att en normal variation inte bör vara hela förklaringen, och troligtvis har detta flera olika orsaker. Trots att vi i Sverige inte hade någon "lock down" på samma sätt som i många andra länder våren 2020 så fanns restriktioner i samhället samt rekommendationer om ökad handhygien och att inte söka sjukvården i onödan då den redan var högt belastad. Dessutom kan det vara så att föräldrarna kände en rädsla för att de och barnen riskerade att utsättas för covid19-smitta på sjukhuset.

Att andelen inläggande patienter per sökande var fler 2020 jämfört med de två föregående åren stärker hypotesen att de som sökte akut sjukvård var mer allvarligt sjuka än samma period tidigare år. Detta beror troligen både på att det var de med

allvarligast symptom som kände sig mest manade att söka vård, men också att föräldrar kan ha avvaktat längre i hemmet innan man sökte vilket gjorde att de med självläkande tillstånd hann bli bra medan de andra hann bli ännu sämre innan man kom till sjukhuset.

Någon ökning av andelen av de inläggande barnen som IVA-vårdades sågs däremot inte i studien. Antalet barn som behöver IVA-vård under en såhär begränsad period är dock litet varför det är svårt att dra säkra slutsatser av detta.

Lärdomar för framtiden

Vid en framtida pandemi skulle tydligare information till allmänheten om allvarliga sjukdomssymptom vara önskvärdt, så att inte barn riskerar att bli allvarligt försämrade innan de kommer till sjukhuset. I ett vidare perspektiv måste flera olika aspekter beaktas när beslut tas om restriktioner för att hindra smittspridning. Om barn stannar hemma från förskola och skola blir smittrisen mindre, men samtidigt fräntas barnen den utbildning och det sociala umgänge de har rätt till och behöver för att utvecklas optimalt och må bra på längre sikt.

*Referenser:

Lazzerini, M., et al., *Delayed access or provision of care in Italy resulting from fear of COVID-19*. Lancet Child Adolesc Health, 2020

Ciacchini, B., et al., *Reluctance to seek pediatric care during the COVID-19 pandemic and the risks of delayed diagnosis*. Ital J Pediatr, 2020